

Dobeles novada Krimūnās saimnieko ne tikai viens no redzamākajiem un pieredzējušākajiem Latvijas lauksaimniekiem Juris Lazdiņš. Viņš arī aizstāv Latvijas zemnieku intereses, būdams gan valdes priekšsēdētājs biedrībā Zemnieku saeima, kas apvieno ap 800 ražojošu lauksaimnieku, gan kooperatīvās sabiedrības Latraps padomes loceklis. Kooperatīvs 22 gadu laikā izaudzis no salīdzinoši neliela Zemgales zemnieku kooperatīva līdz vienam no lielākajiem valsts lauksaimniecības uzņēmumiem.

MŪS
un ačgā

Kas Jauns viesojās Krimūnu pagastā, lai raudzītos, kā mūsdienās ir būt lauksaimniekam.

Viss sākās no Breša zemnieka desmit hektāriem

Lazdiņš savā saimniecībā Lazdiņi, kas nodarbojas ar graudkopību, sāka saimniekot vēl tālajos deviņdesmitajos, kad viņa sievastēvam tā sauktajā Breša laikā atgriezta mantotos 12 hektārus zemes. Ar smagu darbu, ņemot pirmo kredītu 1997. gadā ar 26 % likmi gadā, saimniecība attīstījās, un nu kopā ar dēla saimniecību Lazdiņi apsaimnieko ap 1500 hektāriem Krimūnās un Zebrenē. Saimniecība strādā ar modernām tehnoloģijām, izmantojot jaunākos zinātnes sasniegumus, kas ļauj ražot videi un klimatam draudzīgi. Jāsaka, arī ražība ir ievērojama – gadā tiek novākti ap 1000 tonnu rapšu, 5500 tonnu kviešu, kā arī pupas, zirņi un auzas (nākamgad nāks klāt vēl rudzi).

Varētu jau teikt: “Kas tad nekait audzēt labību par Latvijas maizes klēti dēvētajā Zemgalē?”, tomēr ne viss ir tik rožaini, kā varētu šķist. Problēmu ir pārpārēm, kuras Lazdiņš nebaidās saukt skar-

bos vārdos. Lai arī saimniecība ir nostabilizējusies un tajā strauji tiek ieviestas modernas, videi draudzīgas tehnoloģijas, nevar dzīvot pašapmierināti cepuri kuldams.

Pilsētnieki un poēti, kas par latvju zemes arājiem priekšstatu guvuši no Edvarda Virzas Straumēniem, vēlāk celsmīgos stāstos par padomju kolhoznieku sasniegumiem, kā arī viesojoties pie omes laukos vai Atmodas gadu jūsmās par vectēva mantojuma atgūšanu, savos priekšstatos maldās.

Biržas kursi un birokrātija

Mūsdienās lauksaimnieks ne tikai strādā uz lauka, bet arī daudzās stundas pavada birojā – pēta biržas kursus un savu lauku satelītu uzņēmumus, lai spētu orientēties lauksaimniecības peripetijās un saprastu, kur un kā lietot augu aizsardzības līdzekļus, kad pārdot saražoto produkciju, kad pirkt izejvielas. Mūsdienā – uz biznesu orientētā – lauksaimniecība ir ļoti sarežģīta, bet galvenais darbs jāveic uz lauka: jāar, jāecē, jāsej, jākuļ... Bet pēdējos gados zemnieka tēls īpaši mainījies. Par to Lazdiņš saka: “Tāpat kā deviņdesmito gadu sākumā, arī tagad ir sarežģīti attīstīt saimniekošanu. Deviņdesmitajos zeme kā resurss

bija, bet nebija pieejama nauda, lai attīstītu ražošanu (piemēram, nopirktu traktoru). Tagad situācija ir pretēja – finanšu resursi ir, bet zeme kā resurss vairs nav pieejama.

Tieši trakie deviņdesmitie tad arī bija laiks, kad lielākā daļa saimniecības tika izveidota. Šis saimniecības attīstības posms bija ļoti sarežģīts, katru gadu platības palielinājās, viss nopelnītais tika ieguldīts saimniecības attīstībā, un tā nebija jauna tehnika. Raža no hektāra nebija tik liela kā gribētos, graudu cena bija tik, cik pircējiem tajā brīdī gribējās samaksāt. Nebija naudas, lai nopirktu augu aizsardzības līdzekļus vai minerālmēslus, jaunāku tehniku. Saimniekošana līdz 1997. gadam noritēja ar padomju lauku tehniku (tāpēc arī bija jāaudzē pēc principa “ko Dievs devis”). Līdz 1997. gadam saimniecība faktiski bija bioloģiska, tāpēc, ja man šodien BIO lauksaimnieks saka, ka bioloģiski nevar izaudzēt vairāk par tonnu graudu, – tā tas nav. Nevar un negrib nav viens un tas pats.” Otrs saimniecības attīstības posms sākās 2014. gadā, kad no vietējiem un ārzemju investoriem tika atpirkta zeme Zebrenes pagastā.

Ja agrāk attīstīties liedza naudas trūkums, tad tagad to dara birokrātiskā mašīnērija.

Zemkopības politika mūsu valstī ir vairāk nekā absurda. Tā vietā, lai lauksaimnieks strādātu uz lauka, viņam laiks jāpavada, rakstot atskaites, pildot dažādas instrukcijas, dokumentus, kontroles prasības un skaitot, vai ganāmpulkā nav vairāk lopu nekā drīkst. Tas ir tieši tāpat kā ārstam šobrīd daudz laika jāvelta nevis pacienta ārstēšanai, bet gan dažādu formālu e-veselības tabulu aizpildīšanai.

Astronomiskās cenas

Lazdiņš jebkurā brīdī varētu sākt saimniekot bioloģiski, ja vien bioloģiskajai produkcijai būtu pircējs. Un nav jau tā, ka zemnieks minerālo mēslojumu šobrīd kaisa pa labi un pa kreisi. Tie ir iesīkstējuši, maldīgi priekšstati. Lauksaimniekam rūpīgi jāapdomā, kur ko kaisīt, kur ne. Traktors noskenē lauku, un tad datora ekrāna kartē var redzēt: kur lauks iekrāsojas tumši zaļos toņos, tur slāpekļa pietiekami, kur blāvāk – tur ne. Nevar atļauties slāpekli kaisīt, kur vien ienāk prātā, jo kopš februāra, kad Krievija iebruka Ukrainā, tā cenas kāpušas astronomiskos augstumos – no 200 līdz 1000 eiro tonnā.

Var jau teikt, tas nekas, jo arī graudu cenas augušas. Diemžēl tā tas ir tikai “uz papīra”. Ja